

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, Februárius' 22dikén, 1822.

Török Birodalom.

A' Prevesai tudósításokban, mellyek onnét Jan. 23dikán indultak, még a' következendő, és figyelmet érdemlő megjegyzések is előfordultak: —

„A' Görögök minekutánna Arta városában (nem a' várban, mert oda még be nem mehettek) 22 napokig maradtak, annak hallására, hogy Omer Basa's ennek testvér öcse, a' Cinque Pozzi (Öt-kúta) felől jövő úton erre felé nagy számú sereggel közelitenének, ezen várost sietőséggel oda hagyták, minekutánna előbb fenékestől fogva semmivé tették, és még az ott lakó Görög familiákat is a' magok házaiknak omlásaik között hátra hagyták — 's úgy látszik, hogy ezen város' sorsának látása 's közönségesen a' szerencsétlen állapot, melyre ezen tartomány jutott, a' lakosoknak elméjekben nagy megütközést és nagy változást okozott. A' hová járult, hogy már az ő Janinai Ali Basába helyheztetett reménységek is elenyészvén, már most csaknem mindnyájan által kezdik látni, hogy a' Törököknek felettébb nagy hatalma ellen nem győzedelmeskedhetnek. A' Moreaiaktól is sokáig semmi segédelmét nem várhatnak. Nagyon kezdik átkozni azon lázassztókat, a' kik milliónyi ártatlan lakosokra illy sok inséget árasztottak ki gondolatlanul. Churschid Basa ezen tartománynak sok törzsökös nemzetségével alkudozásra lépven, annyira vitte a' dolgot, hogy csaknem egész Kötést csinált vélek, a' melly nemzetségek

közzé tartoznak legfőbbképpen a' Sulioták, a' kik közöttök legvittezebbeknek 's legrettenetesebbeknek tartatnak. Olly ígéretet tett Churschid ezen Suliotáknak, hogy minden régi jusaikban és szabadságaikban meg fognak erősíteni, 's egyéb jutalmakról és fényes megkülömböztetésekről is ígéretet tett. Ellenben a' Sulioták is elkötelezték magokat, hogy Sulii nevű erősségeket le fogják rontani azért, hogy ezután többé semmi okot ne szolgáltatson a' köztök és a' Porta között való egyenetlenkedésre. Arról is ígéretet tett Churschid a' Suliotáknak, hogy az ifjú Husseinnek, a' Muktar Basa fíjának, az Ali Basa unokájának, a' kit Ali Basa a' Suliotáknak, mint Kezest, által adott vala, semmi bántódása nem fog lenni, hanem bocsánatot kapván, telyes bátorságban tartózkodhatik Argiro - Castro városában. —

„Ezen Churschid Basa' alkudozásainak híre azonközben a' Moreai lakosok között elterjedvén, nagy szeget ütött ezeknek fejekbe, nagyon megillette őket, 's Colocotri ni, a' Moreai egyik fő vezér azonnal 5—6 ezer emberekből álló Görög serget vévén maga mellé, azzal Missolonghiból Acarnania felé útnak indult, hogy a' dolgon, ha lehet, még fordítást tegyen 's az ezen alkudozásokból a' Moreai Görögökre következhető veszedelmeket elfordítsa: de a' melly annyival bajosabb már most, hogy Churschid Basa azon Török seregnek, mellyel edűig Ali ellen dolgozott, már most nagy részt Colocotri ni

ellen fordíthatja, 's általjában szólván, Ali-
nak nem soká történendő egész elenyésze-
se, melyet nagy hihezőséggel fel lehet
tenni, ezen vidékeken nagy változást fog
maga után vonni. —

„Nagyon szomorú ezen környülállá-
sok között azon idegeneknek sorsa, kik
vagy a magok boldogtalansága, vagy pe-
dig rossz tanácslójiknak buzdítása által ma-
gokat arra vették, hogy ezen Görög Re-
volúzióban részesüljenek — 's már most
vagy a Görögöktől magoktól megvett-
vén, vagy a szükségtől kényszerítettvén,
egy helyről más helyre bujdoklanak, a'
nélkül hogy segedelemre találjanak.“

Nagy Britannia és Irlandia.

Az Irlandiából érkezett 's a Londoni
Ujságokban találtató tudósítások egy ke-
véssé megnyugtatóbbak mint az eddigva-
lók voltak. A Febr. 4dikén kijött Kurir
ekképpen szól: —

„Mi örvendünk, hogy jelenthetjük,
hogy az Irlandiai tudósítások, melyek
hozzánk ma reggel érkeztek meg, meg-
nyugtatóbbak, mint azok, a' melyeket
a' múlt héten vettünk. Több kerületek-
ben, hol az engedetlenség nagyon vak-
merő karaktert vett magára, a' megesa-
latott falusi lakosok hajlandóságot kezd-
tek mutatni arra, hogy bűnös plánumjok-
ról lemondjanak. Egyik nagyon hathatós
okát ezen változásnak a' fegyveres sergek'
megszámosításában lehet keresni, a' mel-
lyek mostanság a' déli és napnyugoti Gróf-
ságokba megérkeztek. Azon gyáva Insur-
gens Bandák, melyek a' katona csopor-
tokkal szembe szállani mérészettek, szük-
ségesképpen állalláták, hogy melly eszte-
len reménység volt az, hogy ők a' reguláris
fegyveres sergekkel való verekedésekben
győzedelmeskedhessenek, minthogy 20—
30 katonából álló kiküldött csoportok

előtt 100-anként megfutamodtak. Mi nagy
óhajattal várjuk azon előkészületi eszkö-
zöknek elővetetését szemlélni, a' melyek,
mint roményljuk, alkalmasok lehetnek
arra, hogy a' Munster' tartományában ré-
gen fennálló Whiteboismusságnak vesze-
delmes kútféjét, ha egészen ki nem szá-
rithatják is, legalább oly állapotba hely-
heztetik, hogy ne legyenek illy veszedel-
mesek. Ez az a' nagy dolog, a' melyet
el kell érünk. Mi mindnyájan jól tudjuk
azt, hogy az Országglószék elégséges erő-
vel bír arra, hogy a' támadásra tárgyazo-
esztelen próbatételeken, melyekre a' pa-
rasztok fellázasztathatnak, erőt vehessen:
hanem midőn azt látjuk, hogy egy nagy-
nos tartomány, a' megújított 's mindenkor
azon egy célra törekedő támadásoknak,
csaknem fél századtól fogva, megszűnés-
nélkül való théatroma vala, ekkor úgy
ítélhetünk, hogy gyermekség sőt nagyon
veszedelmes dolog, a' dolog valóságos okait
fundamentumosan ki nem keresni.“

Spanyol Ország.

Irumból így írtak Februárius' 15ő
napján: — „Minden tudósításaink, mel-
lyeket Ó-Kastiliából vettünk, egy szájjal
erősítik, hogy ezen tartománynak minden
helységekben támadások organizáltak a'
Constitúziós systema ellen. Több mint
3000 emberekből áll az Insurgensek' ser-
ge, melynek vezére ismét az esmeretes
Pater Merino, a' ki egy nagyon bátor em-
ber által segítették, kinek Zavaleta a' ne-
ve, és a' ki régen ezen tartománynak Fi-
nanciai Inspektora volt. A' Burgosi
Polgári Kormányozó Escario egymás-
ra küldözi a' Kurirokat Madridba, Va-
ladolidba, Vittoriába 's Pamplonába, si-
ettetvén a' segedelemet. Azt kívánja,
hogy annyi sergek menjenek segítségül,

a' mennyi nélkül csak magok ezen városok el-lehetnek. Burgosban már a' Marcialis törvény is kihirdettetett az Insurgensek ellen.

A' Sevillából Madridba érkezett magános tudósítások szerint ott még nem szünt meg azoknak fejeskedése, a' kik magokat az Országlószék' rendeléseinek alábocsátani nem akarják. Az új Kómmendáns Gen. Salvador Sebestyén, a' ki Velasco helyett oda küldetett, az Itélőszéknek Fő Auditorával együtt, a' ki őtet oda kísérte, Sevillából elkergettetett. A' b'istu pedig, a' ki mint Polgári Kormányozó, hasonlóképpen most rendeltetett oda, s most éppen útban volt arra felé, Cormonáig megérkezvén s ott tudtára esvén, hogy mi történt Salvador Sebestyénnel, nem folytatta tovább útját Cormonánál, további rendelést várván oda: a' Sevillaiak pedig a' Postának útra indulásakor abban foglalatostkodtak, hogy fegyveres serget küldjenek-el Carmona felé s Abistu Urat arra kényszerítsék, hogy Madridba térjen vissza. Kadixs, Alicante, Murcia, és Carthagena, még most is egyetértésben vannak Sevillával. Ezeket tehát a' Királynak azon engedelmessége, hogy a' Ministereket letette, mint előre is el-látni lehetett, még bátrabbakká tette, mint előbb voltak.

A' Madridból Jan. 29diken indult Ujságlevelék ekképpen beszélnek: — „Már az új Ministerekről is külömbkülömb hírek folynak. Marquis Santa-Cruzról az Ossuna' fijáról azt beszélük, hogy a' Ministerségből való kéredzését már beadta, azért, hogy nem érzi magát elég erősnek a' külső dolgokra ügyelő Ministeri foglalatosságoknak elbirására s a' Cortesi gyűlésben eléfordúlni szokott vetekedéseknek való megfelelésre. Don Jose Cienfuegosy-Jovellanosról, a' Hadi Ministerről úgy beszélnek, hogy ez egy 70 esztendő, siket

és félig vak s az új sergek előtt egészen esmeretlen ember. Végezetre Don Lopez Ballasterosról, az új Fináczministerről pedig, hogy ez ugyan elég munkás ember, csak azt nem lehet tudni felele, hogy bira-e a' hivatalához megkivántató talentumokkal? A' Király még eddig egyik új Ministernek kéredző magamentegetéseit is el nem fogadta. (Az újabb tudósítások ezen erősítésnek ellene mondanak.)

Portugallia és Brasilia.

Lishonából Február. 5diken postahajó érkezvén a' Falmouthi kikötőhelybe, az ezen érkezett Ujság s egyéb leveleknek tartalma Jan. 21dikéig terjedett. Ezen levelek szerint a' Koronaörökös Princz, kinek viszsza hozására Portugalliából egy hadi hajót küldöttel-el, még meg nem érkezett s Februáriusnak közepe előtt nem is váratott. Sőt egy ugyancsak Lishonából Jan. 18dikán indult más levélben az erősítetik, hogy ő Királyi Herczegségének nem is szándéka Brasiliát oda hagyni addig, míg ott a' csendességnek helyreállítására nézve még egy újabb próbát nem fog tenni. Micsoda kimenetele leszen próbátételének, ezt előre senki meg nem mondhatja. A' mi a' Brasiliából legutóbb, úgy mint December' 3diken indult tiszti tudósításokat illeti, legalább ezek éppen nem kedvezők. Attól lehetett félni, hogy a' Brasiliaiak valamely erőszakos próbát tesznek, olly czélzással, hogy ezen tartományokat az anyaországtól egészen elszakassák, mihelyest a' Királyi Princz onnét eltávozik.

Két Siciliák Országai.

A' Nápolyban kijövő Giornale nevű Ujságban, melly Febr. 4dikeről szól, arról

tétetik emlékezet, hogy egy Palermóban fözetett özszeesküvés felfedeztetvén, s annak tagjai között többek elfogatván, Januárius 31dikén 9 - en, rövid procedúra után halálra ítéltettek, s agyon lövettetek. Az Özszeesküdtek plánuma; a kik magoknak Liberi Europei (Szabad Európaiak) nevet adtak, mint a Diario-di-Roma nevű Ujságban egy Palermoi tudósítás után iratik, a volt: hogy a theatrum Carolinumot, Januárius 12dikén, midőn ott a Király születése napjának innepére minden polgári és katonai tiszti karok özszegyülekezve lennének, megtámadják, mind ezeket a tiszti karokat megöldöklék, az erősségeket elfoglalják s az Északi Amerikai Egyesült Státusok Constitúzióját proklamálják. — Az Özszeesküvésnek tagjai között többek, kik közt van a Nápolyi elszélesztett Parlamentumnak Dragonetti nevű tagjai is, Nápoly városába hozattak.

Ujabb Tudósítások.

London. — Minister Marquis Londonderry Febr. 7dikén két törvényjavallást terjesztett Irlandia állapotjáról a Parlamentum alsó háza elejébe, az eránt, hogy miképpen lehessen az ott több hónapoktól fogva folyó támadásoknak elejét venni. Az első által az Irlandiai Insurrekciókat illető Aktának megújítását, a másik által Irlandiában a Habeas Corpus Aktának felfüggesztését javallta — de mind kettőt csak hat hónapokig, úgy, hogy ha a Parlamentumnak tetszeni fog, mind kettőt, még ezen most folyó üléseinek felbeszakasztása előtt megbüntethesse, avagy további fenn-állásokat meghatározhassa. Jelentette a Minister Ur, hogy Marquis Wellesley, az Irlandiai mostani Vice-Király ezen eszközöknek elővételését elmúl-

hatatlanul szükségesnek tartja arra, hogy a csendesség helyreállíthatassék. — Ezen javallások között nagyon kevés ellenkezőkre talált mind kettő. Az ülés éjfélkor bomlott-el.

B é c s.

Belgrádból olly tudósítások érkeztek ide, hogy oda a Helytartóhoz Churschid Basától Kurir érkezett; s olly tudósítást hozott, hogy Ali Basát végezetre a maga tulajdon emberei elevenen kiadták Churschid Basának, a ki őtet azonnal vasra verette s a történetről Konstanczinápolyba tudósítást küldött. Ezen Kurirnak a Churschid taborától lett útnakindulását ámbár bizonyosan nem tudták, de úgy vetettek hozzá, hogy Febr. 2dik és 3dik napjai között történhetett. A dolognak hitellessége felől pedig azt jegyzik-meg, hogy ezt addig is, míg egészen bizonyos tudósítások érkeznének felőle, nagyon hitelesítik az Ali Basa terhes környüállásai, melyekről az Ujságunk elején a Prévesai tudósítások emlékeztek.

Febr. 21d. Bécsben, a Státuspapirósainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal Conv. Pénzben 75 1/4; Ugyan az 2 1/2 pCmal —; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 f. C. P-ért 114; Ugyan az 1821ről 100 f. C. P-ben 94 1/8; Bizonyítás 1821diki költsönről 100 fert C. P-ben 94 3/8; Bécs Városi-Banko Obligátiók 2 1/2 pCtmal 36; — 100 f. Conv. P. 249 7/8 f. V. C-ban. — Bank-Aktzia 663 f. C. P.

Magyar Ország.

Nagy-Szombat. Felsőleges Aszszonyunknak születése napja e f. h. 8d., Felsőleges Urunké 12dikén, ezen Sz. K. Vá-

rosban is minden lehető pompával innepeltetett. Mind két napon, fényes Isteni-tisztelet tartatott a' Városi Templomban, az elsőn Fő Tiszt. Strajter József Präpost Úr, a' másodikon Fő Tiszt. Úr ményyi Péter Coryceai Püspök Úr mutatvánb é áldozatját a' Mindenhatónak. Buzgó ájzatossággal jelentek-meg mind két napon az itteni Kerületbeli Törv. Táblának Tagjai, a' Katonai Tiszti-kar, a' belső és külső Tanács, a' Gymnasiumi 's Nemzeti Iskolabeli Tanuló Ifjúság 's a' Városnak minden rendű számos lakosai. — A' Templom előtt a' polgári Vadász Osztály 's a' Colloredo Mansfeld Regimentjebeli Nevendékek tették a' szokott tüzeléseket. Különösen kedves tekintet volt, midőn Fel-séges Urunknak születése innepén, az említett Nevendékek, érdemes Commendan-soktól vezetettve muzsika szó alatt marschiroztak a' polgári Lövéldöző-helyre, hol őket a' polgári Vadász Osztály meg-vendégelte. Ebéd után a' nagyobbaknak czélba lövéldőzés engedtetett, az apróbak pedig különbféle játékokkal mulatták magokat.

Trencsin Sz. K. V. Ö Cs. K. Fel-ségek születésének napjaik itt is szokott szíves buzgósággal innepeltettek. F. h. 8d. Tiszt. Gétzy József Úr, Szoblahovi Pap; 12d Fő Tiszt. Schuchter Abroz. Úr, a' Kegyes Iskolák Collegiumának Igazgatója tartották a' fényes Nagy-Misé, mellyre a' T. N. Vármegye' és N. Város Tisztselölői a' penziós Tiszti-Kar, 's a' Tanulóság Tanítóikkal egybegyülekeztek. — Sándor Császár Gyalog Regimentjének itt kvártélyozó Compániája tüzelt a' T. T. Piaristák Temploma előtt. A' szolgálatbeli 's pen-

ziós Tiszti-Kar gazdag ebéddel vendégelte-meg a' nevezett Igazgató Úr, melly alkalmatossággal Ö Cs. K. Fel-ségeknek, az Cs. Kir. Fő és Koróna Herczegnek 's a' egész Cs. Kir. Uralkodó Háznak egészségéért ivott az ebédlő Társaság. A' Legénységnek pedig a' Strázsamestertől lefelé az Igazgató Úr 3 hordó sert, a' N. Város Kapitánya T. Simon Leopold Úr 2 cseber sert 's minden személyre 1/2 font húst adtak, 's ezen ajándékokat a' N. Város Tanácsa 10 f. V. Cz-val nevelte

Minden Magyar Íróhoz intézett
Meghívó Levél.

A' Magyar nyelven írott jelesebb Munkák és szerzők' megismeretése, nem csak egy nagy házakot pótolna-ki Literatúránkban, hanem ennek épebb és frissebb növései kijelölését könnyebbítvén; ebbeli mind kintseinket, mind hijánosságainkat az egész Magyar közönség előtt fel is fedezné. Hasznos lehetne még azoknak is, kik magok üzik nálunk vagy a' komolyabb, vagy a' szép tudományokat; azokra nézve pedig, kik csupán tanulói és kedvellői literatúránkban, szükséges. Ha nemzeti kimivelődésünk' és esinosodásunk' gyarapodásának terjedését akarjuk látni, azokat az esmereteket kell terjesztenünk: mellyek a' Magyar elmék' ki-fej-tődéseit a' honni pályán bélyegezik, mind a' jelen, mind a' jövőendő kor' elibe kell vinni azon fáradozó hazafiak' ditső törekedéseit, kik a' nemzet lélekbéli sajátjának részszerint szerzői, részszerint megörzői, belőlünk nem csak nemzetet alkotni, vagy legalább nemzetiségünket fenntartani, hanem ezen elnyomattatott, 's lappangva ter-

jedett és nevezkedett elalatsnyodást, most már elevenebben érző Hazára, minő minő diszt- is hozni; iparkodtak.

Ezen cél' elérésében pedig talán a' szerint lenne szükséges eljárni: hogy az e' tekintetben szerzendő Munka köz részvételt gerjeszthessen, 's tetemes segítségül szolgálhasson, az idővel készítenő Magyar literatura históriájának, úgy kellene tehát írva lennie: „ut et indocti intelligent et docti intelligeré curent.“

A' nevezetesebb szerzők fejtven-ki nevezetebb írásaikban, mind a' nyelv', mind a' nemzeti Literatura, mind pedig a' nemzet' lelkét, elmellőzhetetlen volna e' kifejtődések' észrevétele; de még azt sem kellene elmellőzni; a' mi az Irót, vagy könyvét bélyegezi, a' mi a' szerző' életéből, szíve 's esze' nem mindennapi szabását, és járását kijeleli, személyezi, megkülömbözteti, és a' mi, a' bár apróbb de résztvétetőbb tettetskék, 's véletlen nyilatkoztatások kipattanásainál fogva, akár emberi, akár tudományi, akár hazafiúi tekintetben tanúságos.

Nem kellene annakokáért az illető Munkának, vagy a' lelketlen csontvázhoz, vagy valamely mutató táblához; sem pedig ellenben, a' Szentiványi énekéhez hasonlítani; hanem inkább közpszerű rájába szoritatottnak lennie, 's oly' hasonlatos és eleven rajzolatokat foglalni magában, mellyek a' magoknak e' tárgyban ismereteket szerzeni akaró olvasókat szintúgy fáradtság és unalom, valamint szembetűnő hijánosságok nélkül ki-elégíthessék.

Voltaire' a' XIV-ik Lajos kora Irójinak betűk' sora szerint készített lajstroma

nem egyéb, egy igen elmés mutató táblánál. — Jördens Német prozaiszták és költők lekszikona pedig, sok haszontalan apróságokkal is meg vagyon rakva, mellyeket ő olykor fírasztó hosszúsággal és tágassággal szeret elő-beszélleni.

Bod Péter' Magyar Athenássá talán másképp íródott volna, akár mellyik hajdani Athenaitól Athenában. Leginkább gyönyörködik az Iró az Isteni tudományt kereső szerzők és Könyvek' említésében, és az egyebaránt többnyire nagyon idveséges és épületes munkák', nem ritkán mosolyokra gerjesztő czimjeit, különös gondal hordja elő. A' valóban ritka érdemű Pápai Sámuelünk jövőndő követőire bizta az általa felhordott jelesebb Irók' munkájának valamivel bővebb kikémlését. A' Magyar Iyrát virágoztató Virágunk, tsak azon Iróinkat említi: kik Római vagy inkább Görög mértéken verseltenek.

Azon gondolatra fakadtunk tehát Döbrentei barátommal: hogy a' nevezetesebb Magyar Irók' élete 's nevezetesebb Munkájik' naggyából készült megvizsgálásának neki feküdjünk, és mind őket, mind pedig jelesebb elméleti szerzeményeiket, emberi, tudományi, és hazafiúi tekintetben, honni nyelvünkön megösmértessük.

Nem állítjuk mi, hogy az említett Magyar Irókon kívül, még egészen puszta nálunk ez a' mező. Horányi kezdé már e' pályába be-lépni, de nem igen szólható Magyar lélekkel Latin nyelven, a' Magyar Irókról. A' Magyar szájú Fociusunk Molnár, tágasabb, de egyszer'smind határozatlanabb körre szorította fáradozásait; azonban neki sem célja a' Magyar Literatura, és az abban tündöklő elmék

kifejtődése. Sommázó kivonásai közé csak helyet helyet, 's mintegy elvétve méltatta ő, e' vagy ama' Magyar munkát a' kiszemelésre, és könyvbíróságára. Ladvocat' fordítója és Mokry szint' úgy keveset ügyelnek honni nyelvünkön megszólamló tudósainkra. Kazinczy, szokott becses előadása mellett, Báróczit és Dajkát esmertette meg velünk, és nem lehet tagadni: hogy ki mivel't testvér lelkű Életírórt nyertenek benne két jeles emlékezetű Magyar lelkeink. Dobby nem mondott Csokonairól eleget, 's mind a' mellett helyet helyet tömöttebb, és még is könnyebben folyó lehetett volna előadása. Az igazán költeményes elméjű Csokonaink' árnyéka, egy nehézkesség és gavallérosság nélkül rajzolni és festeni tudó Életíróra már régen váraakozik. Az Erdélyi Múzeumban, a' Tud. Gyűjteményben; és hol itt, hol másutt egyebütt, külön külön kezek, mintegy elszórva emeltek ugyan némely jelesebb íróinknak emlékeket; de a' mint mondtam: mellesegek valának ezen dicsőítések, és külön külön czélokra nézve készítették, ha az általunk felvett nézőpont szerint, valamennyire segedelmiül szolgálhatnak is, a' magunknak kiszabott arány megjárására, azonban, nem látszhatnak legendóknak.

Érezzük a' fogyatkozásokat, akár a' kútfajok' tekintetében; akár egy kezünk ügyében lévő, tökéletes Magyar Bibliotheca hijánosságában; akár végtére a' magunk' tehetségében; sőt még magában az időben is; és azért bátorakodunk a' T. T. Úrhoz folyamodni: megkérvén barátságosan, hazánk' Literaturája' gyarapodása, és terjedése' nevében: hogy minket a' javallott tekintetek szerint, a' szándékozott munka' kidolgozásában, mentől előbb segíteni

méltóztassék; úgy pedig: hogy előbb a' maga életéből, a' részvétetöbbséket velünk közölje; azután pedig, az ítélete szerint élt, és élő, előkelőbb íróinkról, 's jelesebb Munkáikról mind azokat kijegyezze; mellyek esméretére jutottak, és a' mellyeket a' köz figyelemre méltónak találанд.

Kétségkívül nem fogja nekünk a' T. T. Úr rossz néven venni, ha az ekképp' egybe gyűlt materiálékat a' magunkéival egybevetvén, a' kiválasztásban, elrendelésben, és czélunkra szükséges vizsgálatokban, önnön nézéseinket fogjuk követni.

Szerénységünkön bizonyos lehet a' T. T. Úr. Óva, kény nélkül, kiméltéssel, és csak mintegy elhíntve hordjuk elő ítéleteinket; jól érezvén hogy könnyebb a' mustrálgatás a' teremtésnél; hogy Literaturánk' mostani állásában inkább sarkantyúra szorultunk, mint sem ostorra, és hogy ott' is, a' hol veszszötskére lenne szükség: tanátságosabb legyinteni, mint veszőzni. A' hozzánk az enyészet' kebeléből által élő elholtakat azonban valamivel szorossabb rájárásra leszen szükség vennünk, nem azért, mivel már itt' köztünk többé nem éreznek; hanem, hogy a' jó ízlés' való mértékeit az élőkkel annál jobban éreztessük; és ennél fogva az ész és szív' pallérozódását a' miveletlenebb hazafiaknál, gyűlöletességek nélkül, gyarapíthassuk és terjeszthessük. Magunkba tért indulattal, a' felebaráti szeretet, és ilendőség' vezetékjei útján fogjuk mindazonáltal gondolatainkat és érzeteinket kihelleni, őrizkedvén a' szélsőségektől, és túlságoktól. A' Filozófiai és Esthetikai lelkét hívjuk majd segítségül, részrebajlás, és élő ítéletek nélkül; mind a' kilencz Műzsákat, külön külön, de egymást szerető

szép testvéreknek nézvén, 's nem mutatván a' Literatura' e' vagy ama neméhez; vagy, a' nemek ez, vagy ama fajához, nagyobb vagy kisebb ragaszkodást. A' hízkelkedést és gúnyolást egyenlőképpen elkerüljük. Azon fogunk iparkodni: hogy olykor elmosolyodásaink, minden vágás, szúrás, és tsipkedés nélkül serkedező ártatlan fakadásainkkal, ne tsak az Ólvását, hanem még magát a' Szerzőt is tsiklandoztassák, sebet pedig soha se ejtsenek. Szintúgy ójni fogjuk magunkat a' tsupará-mutatásoktól (indications) mint a' terjeszkedő bő beszédűségtől. Semmitől nem fogunk úgy irtózni az előadásban, mint a' homályosságtól, és semmit annyira kerülni, mint a' czikornyákat. Czelunkat élvétenők, ha a' nevezetességek' helyét tanúság nélkül való holmi unalmas aprólékosságoktól elfoglaltatván, hiú fanákságokkal bátorokodnánk elő állani.

E' szemmel tartott sinór mértékek között haladna igyekezetünk, ha segítténénk. Nem kevésbé lenne hazánk mostan élő tudóssainak sajátja ez a' Munka, mint a' miénk. Az ő ítéletjek egygyütt véve határozná meg előtünk: kiket tartunk jelesebb írónak, és melly munkákat, a' Literaturát legtágasabb értelemben vévén, nevezetesekeknek.

Meglehet, hogy Tudósainkat szerénység vagy egyéb tekintetek a' magokról 's másokról való tudósításaiknak velünk leendő közlésétől tartóztatnák, de midőn mi általunk másoktól kérettetnek arra hogy eléleljenek, legkisebbé se tarthatnak az érdem belső kényességének megsértetésétől 's bal megítéléstől, sőt úgy hisszük:

hogy olyat tesznek a' mit a' Literaturának elemezetelén örvendő buzgóság még egykor nekik megköszön. Ki fogják ragadni az elfelejtésből olyanoknak, kiket ismertek néinnely apróbb de jeles tetteiket, őket karakterizáló anekdotájikat 's ilyen, a' Literatura históriájához tartozó nevezetességeket magokról is miért ne beszélhetnének el bátran? Nekünk, igen szíves óhajtasunk hogy mindenik Író maga beszéllene el tanítására 's neveltetése hibáit 's azon módot, mellyel ő maga magát kifejttette.

Azért írjuk pedig ezen levelet közönségesen, mivel mindenik Tudósunk külön külön megkérni hosszas volna. Ittálán nem is jutna levelünk olly bizonyosan kezéhez: mint a' Tudományos Gyűjtemény 's Ujságok által. Mindenik, a' ki már valamely Munkát adott ki érteni fogja hogy e' hazafiúi kérelem ötlet illeti.

Szabad tetszésére hagyjuk kinek kinek tudósításait kettőnk közül ahhoz küldeni a' mellyikhez tetszik, 's a' ki mellyikünkhez közelebb lakik annak biztosabban kezéhez juttathatja. Döbrentei az ő hozzá szólhatókat Pestre Ns. Trattner Úrhoz kéri bizonyos alkalmatossággal, én pedig leveleimet a' Kassai Póstán veszem.

Bizodalmas remények közt merem tehát törekedéseinket ajállani, mellyekre a' T. T. Úr' szíves részvételét, segedelmét és pártfogását vonni óhajtván; megkülömböztetett tisztelettel, szünet nélkül maradok

alázatos szolgája

G. Deseffy József.